

VÉGRE ITTHON JÁTSZHATOTT A MÁRTÉLY SK

Mártélyi

- KÖZÉLET
- KULTÚRA
- SPORT
- TÁRSADALOM
- OKTATÁS

hírek

ingyenes kiadvány

A Tisza-part gyöngyszeme

VIII. évfolyam 6. szám

2021. június

FELAVATTÁK A MÁRTÉLYI PEDAGÓGUSOK EMLÉKTÁBLÁJÁT – 2. OLDAL

MEGÚJULT A DÖME HÁZ – 5. OLDAL

JÓL SIKERÜLT A GYEREKNAP AZ ÁMK SZERVEZÉSÉBEN – 3. OLDAL

AJÁNLÓ

II. János Pál pápa portrét kapott az Önkormányzat 4. oldal

V. Kárpát-medencei magyar nóta és népdal döntőt rendeznek Mártélyon 4. oldal

Elkezdődött a kátyúk javítása 6. oldal

Ismét kapuikat nyitják a Rákóczi utcai házak 7. oldal

Öt éve hunyt el Csete György építőművész, Mártély díszpolgára 8. oldal

FELAVATTÁK A PEDAGÓGUSOK EMLÉKTÁBLÁJÁT

„Minden emléktábla üzenet a jövőnek. Legyen ez a tábla a tudás megbecsülésének üzenete. Legyen az életben sikeres, anyagilag független, szellemileg szabad, tetteiben önálló, honfitársaival önzetlen és világra nyitott polgárok emléktáblája.” – idézet Bencsik János, független országgyűlési képviselő táblaavatón elmondott beszédéből.

Mi is tulajdonképpen a TASZ és hogyan került hozzájuk, azután pedig Önhöz iskolánk bezárásának esete?

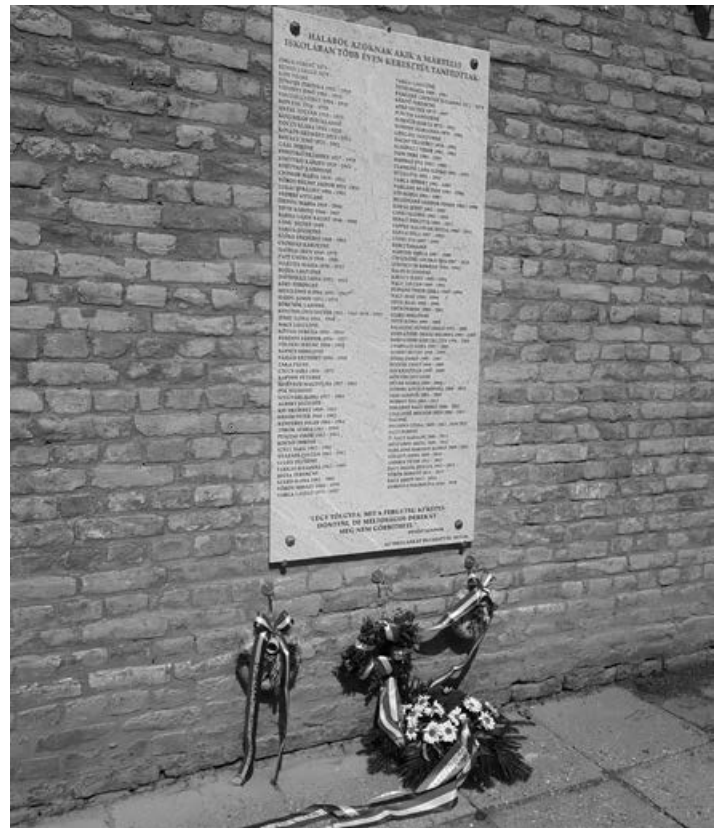
A gyermeknapi rendezvény keretein belül felavatásra került az iskola bejáratánál az az emléktábla, amelyet Tót Mihály helyi kőfaragómester munkájának köszönhetően jöhetett létre. A táblán szerepel annak a 104 elhivatott pedagógusnak a neve, akik az elmúlt közel 160 évben szolgálták a falu és annak környékéről ide járó gyerekeket.

Egy volt iskolás és most már Anyuka, Kulcsár Renáta szavalta az ünnepség kezdetén, Reményik Sándor Templom és Iksola című versét, mely minden összegyűltet meghatott:

„E templom s iskola között
Futkostam én is egykoron,
S hűtöttem a templom falán
Kigyulladt gyermek-homlokom.
Azóta hányszor éltem át ott
Lelkem zsenge tavasz-korát!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

„Az a tapasztalatom, hogy a diák, míg az iskola falai közé jár, nem méltányolja a tanárait. Tudom, én is voltam nebuló, nekem is nehezemre esett időnként a hétfő reggeli felkelés vagy éppen az órákra való készülés. De az alapokat, és most nem csak a tananyagról, hanem erkölcsi alapokról is beszélek, itt a Mártélyi iskola falai között plántálták belém egykori tanárain, akiknek mai, felnőtt fejjel örökké hálás leszek. Talán nem becsültük őket akkor, de jópár év elteltével azért mi is beláttuk, hogy a viselkedésünk irántuk hagyott olykor némi kívánnivalót maga után. Azok a tanítók és tanárok, akik az elmúlt több mint 100 év alatt ezen intézmény falai között tanítottak, mind kivétel nélkül hétköznapi hősök voltak. Olyan hősök, akik valamikor talán, de a mai világban egészen biztosan nincsenek kellőképpen méltatva és elismerve.

Az iskola intézményének elengedhetetlen feltétele, hogy gyerekzsivaj töltse be. Olyan gyerekzsivaj, amelyet néha egy-egy tanári rendreutasítás tör meg. Én hiszem azt, hogy a harcunk, amelyet már évek óta folytatunk azért, hogy Mártélyon minőségi, helyben történő oktatás valósuljon meg, nincs hiába. Hiszem azt, hogy a tanárok, tanítók, akik valamikor itt tanítottak és a gyerekek, és szüleik, akik ide szeretnének tartozni nem bíznak hiába akkor, amikor az iskola újranyitásában reménykednek. Hiszem azt, hogy ez a tábla méltó elismerésként szolgál mindazoknak, akik hosszú évekig szolgálták ennek a kicsi falunak a lakóit és építették kockáról, kockára az ide járó gyermekek jövőjét. Hiszem azt, hogy ez az iskola nemsokára újra gyerekzsivajtól lesz hangos és, hogy az ezen

a táblán található nevek gyarapodni fognak odaadó, szakmájukat szívvel, lélekkel és becsülettel végző pedagógusok neveivel.” – fejezte ki reményeit dr. Putz Anita polgármesterasszony, majd felkérte Bencsik János országgyűlési képviselőt, hogy mondja el beszédét. Bencsik Úrnak nem ismeretlen az iskolánk ügye, egy havi tiszteletdíját is ajánlotta már fel az iskola javára és szíven viseli, hogy a falak között újra felhangozzon a diákok zsidongása. A gyereknapra sem egyedül érkezett, elhozta két gyermekét is, hogy –ahogy ő mondta- „megmutassam nekik az Önök gyönyörű otthonát.” „Magyarország és a Kárpát-medence tele van szebbnél szebb völgyekkel és hegyekkel, erdőkkel és folyókkal. De kevés szebbet találni a Tisza árterének e varázslatos szegleténél, amely az ide látogatót már az első alkalommal rabul ejti. A messziről jött ember számára talán még lenyűgözőbb az a természeti sokszínűség, amelyhez az itt élők többsége talán hozzá is szokott az évek alatt. Kivételes környezeti adottság ez, legyenek rá büszkék, és gondozzák a jövőben ugyanazzal az óvó szeretettel, ahogyan eddig is tették. (...)

Azért érkeztem Önökhöz, hogy köszönetet mondjak. Köszönetet mondjak elsősorban az itt tanított pedagógusoknak. Akik eddigi életük során talán a legtöbb ígéretet hallották arról, hogy egyszer valamikor majd jobb lesz nekik. Hogy lesz tisztességes fizetés, kiszámítható életpálya, rendezett oktatási körülmények. Kormányok jöttek, kormányok mentek, mindenki nagyobb ígért az előzőnél, de legtöbbször minden maradt a régiben.

Hálával tartozunk nekik, amiért kitartással, szorgalommal és alázattal álltak helyt a mindennapokban nemcsak itt, Mártélyon, hanem szerte az országban. Arra tették fel az életüket, hogy gyermekeinkből és unokáinkból embert faragjanak, életre való tudással vértessék fel őket, és becsületre

neveljék őket, hogy többre vigyék, mind szüleik és nagyszüleik vitték. Köszönet és elismerés nekik érte! (...)

Az iskolaépületet elvehetik. Az oktatást egy tollvonással megszüntethetik. Olyan időket élünk, hogy egy távoli minisztériumban egy nagyhatalmú osztályvezető bármikor dönthet úgy, hogy a nemzeti, keresztény kormánynak nem éri meg iskolát fenntartani Mártélyon vagy egy Mártélyhoz hasonló kistelepülésen. De azt a tudást, azt az élettapasztaltot, amelyet Önök és az Önök gyermekei és unokái itt megszereztek, már senki sem veheti el Önöktől! Ahogy nem veheti el Önöktől senki azt a szilárd elhatározást sem, hogy ennek az iskolának újra működnie kell!”

Az ünnepség végén Dajka Rozi, tavaly még mártélyi, most már vásárhelyi iskolás szavait hallgatva azt hiszem mindannyian azt kívántuk: minél hamarabb térhessenek vissza az iskola falai közé ezek a tehetségek gyermekek. Az ünnepséget Rácz Anett tolmácsolásában Cseszkóné Locskai Éva szavaival zártuk, aki itt volt diák 8 évig és itt tanított több mint 30 évet.

JÓL SIKERÜLT A GYEREKNAP AZ ÁMK SZERVEZÉSÉBEN

Az elmúlt évekhez hasonlóan ismét az Erdei- és Mártélyi Iskola udvarán rendezték meg május 29-én, szombaton a falusi Gyereknapot. Az 5 millió beoltottnak az elérése lehetővé tette, hogy megrendezzék ezt a komoly hagyományokkal bíró rendezvényt. Az Általános Művelődési Központ szervezésében lefolyt mulatságra sok falubeli kilátogatott, de még a környékbeli településekről is üdvözölhattünk családokat, akik úgy döntöttek, hogy Mártélyon töltsék el együtt a gyereknapot.

8 baráti társaság döntött úgy az idén, hogy részt vesz a bográcszásban

Ismét nagy volt a gyerekzsivaj a mártélyi iskola udvarán. A falu apraja-nagyja ide érkezett, hogy együtt töltsék el ezt a nagy szerencsénkre csodaszép időjárással megáldott szombati napot. Volt aki szülőkkel, nagyszülőkkel, olyan gyermek is volt, aki a nagyobb testvérével érkezett a rendezvényre. A kicsiket ugrálóvár, kézműveskedési lehetőség, arcfestés, lovaskocsikázás és még bábelőadás is várta már a kora délelőtti órától. A kocsikázást hatalmas izgalom és érdeklődés

Az óriás palacsintához hosszú sor kagyózott. A kicsik az elkészült palacsintákra, az idősebbek a tárcsában sütés technikájára voltak kíváncsiak

előzte meg, melyet mint mindig, most is Benkő Sanyi bácsi szolgáltatott.

Önkéntes baráti brigádok jelentkezését is várták a szervezők, akik egy alap hozzávalócsomag készhez vétele után, saját bográcsban főzték a kilátogatóknak a finomságokat, teljesen ingyen. Volt olyan vásárhelyi hölgy, aki elképedve kérdezett vissza, amikor meghallotta, hogy itt ingyenesen lehet ebédelni. Húsmentes levestől kezdve, a marhapörköltön át minden megtalálható volt, ami szemnek és szájnak ingere. Sőt, a délutáni órákban még óriás palacsintát is volt lehetősége enni a gyerek- és felnőtt seregnek.

„Én csak álltam a kapuban és néztem, ahogy a családok nekiindulnak. Jó volt látni, hogy egy helyre indult meg a falu.” – mondta a nap végén Kati néni, aki habár nem látogatott ki a rendezvényre, de az unokája, a bográcsban főtt székely káposztából vitt neki a Mama kérésére.

„Nagyon örültünk, hogy idén a körülmények lehetővé tették, hogy megrendezzük a Gyereknapot. Úgy gondolom, hogy a hosszú pandémiás időszak után ez már kijárt a falubelieknek és mindenkinek szüksége volt rá, hogy kimozduljon és úgy érezzük, hogy van esély arra, hogy az élet visszatér a régi kerékvágásba. Köszönöm szépen minden kollégámnak és falubelinek, aki közreműködött és a segítségével, munkájával hozzájárult ahhoz, hogy a mai nap ilyen remekül sikerüljön.” – mondta Pótári Mihály, az ÁMK vezetője.

A gyerekek szórakozását ugrálóvárak is biztosították

II. JÁNOS PÁL PÁPA PORTRÉT KAPOTT AZ ÖNKORMÁNYZAT

Veres János kezdeményezésére egy helyi –festői vénával megáldott- polgártársunk, Deák Sándor készítette el azt a II. János Pál pápáról készült portrét, amely a Polgármesteri Hivatal dísztermét fogja ezentúl ékesíteni. A festményt Bencsik János országgyűlési képviselő helyezte el a hivatal dísztermének a falán a mártélyi Gyereknapra tett látogatásakor, május 29-én.

Az adományt Bencsik János országgyűlési képviselő helyezte a Polgármesteri Hivatal dísztermének a falára

A festményt Veres János adományozta és Deák Sándor készítette, II. János Pál pápa születésének 101. évfordulója alkalmából a „szeretet megemlékezésével” – áll a kép hátoldalán. „Hihetetlen az a tehetség, amelyet itt hónapról hónapra tapasztalok a falubeliekben és nagy megtiszteltetés a számomra, hogy ismét egy ilyen csodás festménnyel gazdagodott a hivatalunk. Bármerre nézek, olyan művészi alkotásokat látok, amelyeket mártélyi kötődésű, vagy csak Mártélyba egyszerűen beleszerető emberek készítettek és ezek sokszor adnak nekem erőt a mindennapi munkámban. Különösen sokat jelent ez a legújabb kép II. János Pál pápáról, aki egy hatalmas intellektussal és karizmával megáldott embernek tartok. Ezúton is köszönöm Deák Sándornak ezt a művészi alkotást!” – nyilatkozta lapunknak dr. Putz Anita polgármesterasszony.

V. KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR NÓTA – NÉPDAL DÖNTŐ ÉS GÁLAMŰSOR

Június 19-én népdaloktól és nótáktól lesz hangos a falu, ugyanis Mártélyon rendezik meg az V. Kárpát-medencei magyar nóta – népdal és „Ki tud többet a magyar nótáról, ezen belül Dankó Pistáról három percben” szuperdöntőt és azt követően a gálaműsort.

A dalos esemény helyszíne a Faluház lesz és a belépés ingyenes. A program már reggel 7-kor elkezdődik, ugyanis a résztvevők a község utcáin zenés ébresztőt tartanak. 8.45-kor koszorúzás veszi kezdetét Dankó Pista emlékére, majd

9 és 12 óra között határon innen és túli énekesek nyilvános versenye fog zajlani. 12-14 óráig ebéd, majd 14 órától eredményhirdetés és a kitüntetések átadása. Este 18 órától pedig egy nemzetközi gála veszi kezdetét, ahol neves előadók várják az egybegyűlteket.

70. HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓT ÜNNEPELTEK

Vacsi Anna és Pótári Imre a 70. házassági évfordulójukat ünnepelték.

Ezúton gratulálunk nekik sok szeretettel!

Pannika néni és Imre bácsi a nagy napon

VÉGRE HAZAI PÁLYÁN JÁTSZOTTAK A MÁRTÉLYI FOCISTÁK

Május 12-én a Szentmihály ellen léptek pályára a mártélyi focisták. A 0-0-s félidei állást követően, a második félidei félidő szereztek meg a hazaiak a vezetést, majd 5 perccel a meccs vége előtt egy büntetőt Papp Ernő értékesített magabiztosan, így kialakítva az 1-1 végeredményt.

Május 15-én Zákányszéken játszottunk, mely találkozó nem ígérkezett könnyűnek, hiszen csak 12 játékos állt rendelkezésre a mártélyi kispadon. A második félidei döntetlennel kezdték meg a fiúk, de a 60. percben eldőlt a meccs. Két pazar gól után kialakult a 1-3-as végeredmény, egy bravúros győzelem.

Május 22-én a pályarongálás miatt először játszhattak a fiúk hazai terepen. A csapatnak a már szinte bajnok Deszkkal kellett megbirkóznia. A szépszámú nézősereg előtt a fiúk szépen helyt álltak: „Bátran kijelenthetjük, hogy mezőnyben méltó ellenfelei voltunk a megye II. bajnokának, akik éllavashoz méltóan könnyörtelenül kihasználták a hibáinkat és néha a szerencséjével sem álltak hadilábon.

Köszönjük a kilátogató szurkolóinknak, hogy jelenlétükkel megtisztelték a találkozót, így igazi rangadó hangulatban léphettünk pályára. A Deszki Sport Club-nak pedig gratulálunk a bajnoki címhez, sok sikert a megye 1-hez!”

A hónapot végül ismét győzelemmel zárta a csapat Mindszenten. Az 1-4-es végeredményhez gratulálunk! A fiúk a Földeák ellen zárják a bajnoki idényt.

Hajrá Mártély!

Forrás: Mártély SK hivatalos facebook oldala

MEGÚJULT A DÖME VENDÉGHÁZ

Sorra újulnak meg a házak a faluban. Ebben a lapszámunkban a Fő utca egyik legrégebbi házát és ékét mutatjuk be: a Döme vendégházat. Kérésünkre Joó Károlyné Aranka vezetett minket körbe és mutatta meg nekünk Mártély e különleges kincsét.

A népies bútorok visszarepítenek a múltba

A Döme Ház a falu legrégebben épült házainak egyike. Nevét építőjéről, „huszár” Döme Istvánról kapta. A helyiek emlékezetében még él, hogy az épületben szegfűárusítás folyt. A ház jelenleg vendégházként üzemel és 10 fő befogadására alkalmas. Fő jellemzője a hagyományőrzés. A régi, vert falu épület alaphangulatát korhű bútorok és berendezési tárgyak alapozzák meg, míg az új épületszárnyat az élénk, vidám színek és formák jellemzik.

A góré színház

2001-ben, a kezdetek kezdetén jártam először a Döme-házban. A városból mindig is vidékre vágyódtam, hiszen akkor érzem igazán jól magam, ha természet vesz körül. Ha ezekhez még folyó is párosul, az számomra ideális hely. Mártélyt szerencsére sikerült egészen fiatalon felfedeznem.

Miután 2001-ben rátaláltunk a házra, rendszeres látogatói lettünk. Rokonokkal, barátokkal, kutyáinkkal érkezünk, bográcsoztunk, élveztük a ház nyújtotta hangulatot, ami a hagyományőrzés teremtette hangulatnak köszönhetően mindig egyfajta időutazást is jelentett. Egy olyan régi világba, ahol a dolgok egyszerűbbek voltak és az ember még kapcsolódott a természethez.

Kerti sütögető várja az vendégeket

A külső és belső tér izlées kialakítása, berendezése miatt minden alkalommal otthon éreztük magunkat, igazi feltöltődést, kikapcsolódást jelentett egy hétfégi kirándulás.

Visszatérő vendégekké váltunk. A kellemes élményhez természetesen hozzájárult a Joó család vendégszeretete, segítőkészsége. Biztonságban éreztük magunkat, hiszen tudtuk, fordulhatunk hozzájuk kéréseinkkel, vagy akár hirtelen felmerülő problémákkal is.

Talán még kifejezőbb, hogy mennyire fontos volt számunkra a Döme-ház, ha elmesélem, hogy kedves barátainknak nászajándékba adtunk egy hétfégét, amit nagy boldogságban töltöttek el itt.

Mindennek 20 éve. Döbbenetes.

Utoljára a kisfiam születése után pár hónappal jártunk a házban. Ennek pedig pont most lesz 17 éve.

És milyen érdekes a sors, hogy ennyi év elteltével a faluház munkatársaként találkoztunk újra a családdal. Néhány mondatos beszélgetés után – mert hát természetesen semmit sem változtunk, de kicsit a látásunk azért romlott – nagy ujjongás kíséretében – felismertük egymást!

Szerencsére a jó dolgokat is lehet fokozni. A Döme-ház tovább bővült és nem csak a vendéglátásra felhasználható területet, befogadóképesség tekintetében, hanem a kilépve a klasszikus vendégház keretei közül a helyi közösség számára is kikapcsolódást tud nyújtani, a „Góré Színház” kialakításával.

A ház udvarában létrehozott Károly egy 10 négyzetméteres színpadot, ami több funkciót is betölthet. Felhasználható színpadként, kerámia látványműhelyként, a helyi értékek bemutatóhelyeként, és rendezvények alkalmával terítékek is felkerülhetnek az eresz alá.

A családi vállalkozás jól működik, tele vannak ötletekkel és azokat meg is valósítják. Kívánunk az újranításhoz lendületet és sok-sok vendéget!

■ TANÉVZÁRÓ

Május utolsó szombatján, a volt (?) mártélyi iskola udvarán, lehettünk vagy százötvenen, örvendünk a frissen avatott emléktáblának. Százegy egykori és mai tanító néni és tanár bácsi neve olvasható a falon, de a falakon belül 1 éve nincs gyerekzsivaj, nem szól a csengő az óra kezdésre, vagy, hogy kezdődik a szünet! Az ünnepi szavakat közül különösen megérintett a Reményik Sándor vers, a Templom és iskola. Reményik ezt a versét 1925-ben írta, amikor az első sokkot követően már világossá lett, hogy az erdélyi magyaroknak a maradása, de a többi magyarságnak a léte és túlélése az oktatáson, a hiten, a szabad nyelvhasználaton áll, vagy bukik. Nem véletlen, hogy minden szellemi vagy gazdasági hatalom fő célja az értelmiség kiirtása, könnyebb lesz így a „bennszülöttet” engedelmességre bírni. A lengyel elitet ténylegesen is megsemmisítették a hitleristák, a mieinket meg szóval és tettel „nevelték át” Rákosi és Kádár emberei. A trianoni tragédiából való kilábalást gróf Klebelsberg Kúnó kultuszminister a magyar kultúrfőlényben látta, tízéves minisztersége alatt ötezer tanyasi és falusi iskolaterem épült, másfél ezer közkönyvtár nyílt meg.

Eszembe jut a magam kisiskolás története, Battonyán kezdem, akkor a legtöbb helyen délelőtt és délután is volt tanítás – akkor lettek iskolakötelesek a Ratkó gyerekek – aki nem ismeri a fogalmat kérdezze meg az őseit. Voltunk vagy negyvenen az osztályban, de a felső tagozatban is harmincöten. Hát a mai átlagos osztálylétszám mennyi lehet?

Gyerekeink itt kezdtek Mártélyon, akkor írtuk át őket Vársárhelyre, amikor az iskola igazgatója kitiltotta Kaszás tiszteletes urat, mondván, hogy ne tanítson németet!...

Egy kis kitekintés a trianoni határon túlra. Erdélyben, Beszterce megyében egyre fogyó szórványban él egy kis magyar közösség Óradnán. 1965-ben szűnt meg a magyar oktatás, harminc év után kezdődött újra, előbb egy óvodai csoporttal, majd ún. vasárnapi iskola keretében, már nyolcvan gyerekekkel! Most egy osztály működik hét kisdíakkal az állami oktatás keretében. A szomszéd falu hivatalos névtáblája szintúgy egy helyi tanító néninek köszönhető. A Julianus díjas Bauer Ilonka néni egyik fő mozgatója a helyi magyar oktatásnak.

Nézzünk egy másik példát is, Kárpátaljáról, Husztról. A lakosok harmincezren vannak, köztük 1700 ember magyar. Önálló magyar általános iskolájuk van, sok ruszin, vagy egyes házasságból való gyerek jár ide, tavalyelőtt hetvenheten voltak a nebulók. A Felső-Tisza melletti szórványban is van magyar alapfokú oktatás, többek közt Rahón, Gyertyánligeten, Körösmezőn. Ott is számos ruszin gyereket fogad az iskola, jelentéktelen ukrán állami támogatással. A tanerők fizetése, az iskola felszerelése, olykor fűtése adományokból, egyházi és alapítványi támogatásból adódik össze. Rahón sok gyerek 2010-ben azért járt a „magyar iskolába” mert ott kapott ebédet...

Nem tudom mi lesz a mártélyi iskolának a sorsa, kinyit-e valamikor mi lesz a peres ügy kimenetele. Nem kellett volna így történnie, akik ebben hibáztak, vagy aki felelős érte,

nézzem magába, van előtte jó példa is. Zárszóként a citált Reményik vers kezdő sorai:

Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanútok reá.
De nincsen aki köztetek
E szent harcot ne állaná.

Somodi István

■ ELKEZDŐDÖTT A KÁTYÚK JAVÍTÁSA

A következő utcákban kezdődött el május második felében a kátyús úttestek javítása: Jókai utca, Kinizsi utca, Béke utca – Zrínyi utca sarka, a konyha mögötti utca végig, Rákóczi utca, Községház utca.

Eddig a javító útmunkálatok bruttó 5.000.000.- forintba kerültek, tudtuk meg dr. Putz Anita polgármesterasszonytól. „Kátyúk kijavítására vár még a teljes Béke utca, a Községház utca Körúti szakaszánál elmaradt két kátyú, Tiszai utca, Alkotmány utca, Petőfi utca, Zrínyi utca, Táncsics utca. Ez utóbbiakra most kaptunk árajánlatot, bízom benne, hogy a munkálatok a falu ezen utcáiban is mihamarabb elkezdődnek.”

A javított útszakasz az iskola mögött

■ ISMÉT BEINDULT AZ ESKÜVŐI SZEZON

A kormány rendelkezéseinek megfelelően ismételten lehet esküvőket tartani. Míg a szertartásokon nincs létszámkorlát, azon bármennyien érszt vehetnek, addig a lakodalom továbbra is rendezvénynek számít és a létszámkorlátot 200 főben maximalizálták. Ez azonban azt jelenti, hogy a mártélyi Faluház újra megnyithatja kapuit az életüket összekötni kívánó pároknak.

Június első hétvégéjén ismét megkondultak az esküvői harangok, majd az Öregfaluban mindenkinek volt lehetősége az ismerős hallani, amint a rég nem hallott dallamok felcsendültek: „Lakodalom van a mi utcánkban...”, és habár nem a mi falunk legszebb lánya ment férjhez, de az ifjú párnak van mártélyi kötődése.

A nemcsak nevében, de származásában is békési Békési Dávid volt a szerencsés vőlegény, újdonsült felesége pedig Viz-

keleti Fruzsina Kunfehértóról. Habár a fiatalok nem innen származnak, mégis van mártélyi kötődésük: sokszor randiztak itt szerelmük hajnalán és hamarosan beleszerettek a faluba. Így, amikor az esküvői helyszín kiválasztására került a sor, úgy döntöttek, hogy itt szeretnék kimondani egymásnak a boldogító igent. A fiatal pár a kiszolgálással, az étellekkel, a helyszínnel és minden szolgáltatással, amelyet az ÁMK munkatársai kínáltak nagyon elégedett volt. Ezúton is gratulálunk az ifjú párnak és sok boldogságot kívánunk nekik!

Somodi Ágnes

ISMÉT KAPUIKAT NYITJÁK A RÁKÓCZI UTCAI LAKOSOK

Mesekunyhó, bábjáték, íjászkodás, borászat, zeneudvar, kézműves foglalkozások. A teljesség igénye nélkül egy pár program azon számtalan közül, melyek a Rákóczi utcába látogatókat várják július 10-én. Fergeteges hangulat, hatalmas jókedv és a vendégszeretet is garantált lesz a már hagyománnyá váló fesztiválon, mely a „Hogy Életük Legyen Alapítvány” szervezésében született meg és valósul meg évről évre. Persze ehhez elengedhetetlen a jószomszédi közösség, mely azóta is fenntartja és lehetővé teszi ezt a szép szokást.

A múlt évben a pandémia miatt elmaradt, de az idén lehetőség adódik a Mártélyi Nyitott Kapuk Utcafesztivál megrendezésére. Az elmúlt évek szép hagyományaihoz híven ismét, immáron nyolcadik alkalommal nyitják ki kapuikat a Rákóczi utcai lakosok. A rendezvényre július 10-én, szombaton kerül sor, a kapunyitás pedig 9-kor lesz.

KIÉPÜLT AZ ÁRTÉZI KIFOLYÓ A RÁKÓCZI TÉREN

Dekoratív öltözetet kapott a Rákóczi tér sarkán megtalálható ártézi kút. A munka java részét helyi vállalkozók és polgárok adták össze, így a köszönet Hebők Emilnek, Hízó Zoltánnak és Tót Mihálynak jár. A kút mellett egy kis pad is helyet kapott a megpihenni vágyóknak.

De mi is az ártézi víz? Olyan nagyobb mélységben elhelyezkedő kutakról beszélünk ilyenkor, amelyek a különböző vízzáró rétegek között nyomás alatt vannak. Ha a víz felett található rétegeket átfúrják, akkor a nyomás hatására a víz a felszínre tör. Ha nem éri el a felszínt, és a vizet szivattyúval kell a talajszint fölé segíteni, akkor negatív ártézi kutakról beszélünk, amennyiben eléri a felszínt magától, akkor pozitív ártézi kútról beszélünk. Ilyen ez, a most méltó köntösbe bújtatott Rákóczi téri kifolyó is. Magyarországon nagy hagyománya van az ártézi kutaknak, egy 1958-as számlálás szerint az országban több, mint 20.000 ártézi kút volt, amely főleg a száraz, rossz vizű síkságok, az Alföld számos településen szolgáltak a lakosság ivóvízellátására, de öntözésre és az állatok itatására is használták. Az első ártézi kutat Franciaországban fúrták 1126-ban, nevét is innen, az Artois grófságról kapta. Budapesten az 1800-as évek elejétől kísér-

leteztek ilyen mélységű kutak fúrásával, az elsőt 1867-ben a Margit-szigeten, majd 1878-ban a Városligetben készült el az a 970 méter mélyről feltörő kút, amelynek vize 73°C-os. Érdekes, hogy ez utóbbinál a fúrás munkálatok majd' 10 évet vettek igénybe.

Jelenleg, a Mártélyon felújított kifolyó nem minősül ivóvíznek, ezért az Önkormányzat kéri a lakosságot ennek figyelembe vételére.

Akik nem tudják megoldani, azoknak az önkormányzat vállalja a fűnyírást

Helyi rendelet értelmében, a csatorna és a közút között a lakos felelőssége a fű nyírása, azonban az Önkormányzat döntése alapján azok az idősebb lakosok, akiknek rokoni segítségük nincs és maguk nem tudják megoldani a fű lenyírását, az önkormányzat hajlandó segítséget nyújtani. Igényüket ezek a polgárok az Önkormányzati Hivatalban és az Öregek Napközi Otthonában jelezhetik.

Közérdekű telefonszámok

Mentő:	474-374	Közp. szám: 104
Tűzoltóság Hmvhely:	241-233	Közp. szám: 105
Rendőrség Hmvhely:	535-960	Közp. szám: 107
Körzeti megbízott: Széll Ádám:		
Szolgálati időben:		(20) 209-5336
Szolgálati időn kívül:		112
Tanyagondnok:		(30) 359-1077
Hódmezővásárhelyi		
Polgármesteri Hivatal:	62/530-100, Fax: 62/530-191	
Mártélyi önkormányzat:	62/528-062, (30) 638-2086,	
		Fax: 62/528-063
Óvoda:		62/228-035
Védőnői szolgálat:	62/528-062	113-as mellék
Házi orvosi rendelő- Mártély:		62/211-885
Fogorvos:		(70) 577-8772
Erzsébet Kórház-rendelőintézet Hmvhely:	62/532-222	
Orvosi ügyelet- Hmvhely:	(70) 370-3104	
Munkanapokon este 16 órától másnap reggel 7 óráig, hétvégenként és munkaszüneti napokon folyamatos.		
Polgárőrség munkaidőben:		(30) 638-2086
Idősek klubja:		62/228-038
Posta:		62/528-010
ÁMK:		62/228-450
ÁMK intézményvezető:		(20) 823-2918
Közvilágítás hibabejelentő:		62/565-881
Halór:		(30) 464-4985
Katasztrófavédelem Kéményseprő iroda		
Hódmezővásárhely:		(70) 641-8546
Alföldvíz diszpécser szolgálat:	06-80-922-333/6636	
		(ingyenes)
Lomtalanítási igény bejelentése:		(30) 625-2454
Sajti Imréné:		(30) 637-3288
Pótári Mihály:		(20) 823-2918
Mészáros István:		(20) 550-7324
Nagyné Szentirmai Anna Mária:		(30) 627-4019
Kulcsár Renáta:		(30) 359-1024

■ EZ A FALU A FŐVÁROSUNK

- Öt éve hunyt el Csete György építőművész, Mártély díszpolgára -

„Ha a mezőn utolér az alkony, oszt szögény fejednek nincs hova lönnöd, kuporoggy lé, magad körül körbe, mind a tíz ujjaddal vagy a bicskáddal kapard ki a földet, amég belegömbölyödve, akár a csikaszz, nem láccol ki belüle. Aztán vágj egy kéve nádat, oszt sorjába állícsd a gödör szélire. Csatold lé a derékszíjadat, oszt kösd át fönt a nád kontyát, hogy szét ne hulljon. Húzd lé a nadrágodat, amit elül akassz a bejáratra. Takarózz a kabátodba! Möglátod, hogy nem vösz mög az isten hidege.”

Szenti Tibor vásárhelyi néprajzkutató leírása egy egyszerű építmény, a hajlék ősváltozatáról szól, amelyhez hasonló Csete György itt, az Alföldön láthatott először, gyermekkorában. A Kossuth-díjas építész munkásságában az általa használt alapformát „hajléknak” nevezte. Hogyan is néz ki az ő hajléka? A hajlék egy körvonalra helyezett, egymástól egyforma távolságra leásott fapallókból álló szerkezet, ahol az egyes deszkák ég felé meredő végeire köteleket hurkolnak, majd a kör közepéhez rögzített csiga segítségével a köteleket egyszerre behúzzák a – földben lévő végüknél gondosan rögzített – pallókat. Így, e *hajlítás* által jön létre a hajlék, ami az ősi jurta-formához hasonló építmény. És ha már meg vannak hajlítva a fatartók, akkor vízszintesen rájuk felszegezett pallókkal lehet összefogni, befedni az építményt. Ezzel a szerkezettel épültek a közeli Ópusztaszeren, a Történelmi Emlékparkban az úgynevezett „Csete-jurták”.

Csete György hajléka innen, a szentesi-vásárhelyi-mártélyi határból származik.

Csete György 1937-ben született Szentesen. Kora gyermekkorában a Kisgörgös utcában – ma Bálint utcának nevezik – élt szüleivel és nagymamájával, amikor pedig az időjárás megengedte, kiszekereztek a város határába, a Kurca partjára, ahol földjeik és a tanyájuk volt... – amíg a kollektivizáló hatalom el nem kobozta a családtól. A magyar organikus építészeti irányzatot alapító építész egész életében ebbe a tanyákkal szabdaltságot száraz alföldi tájba, a fehérre meszelt kis parasztházakba, a szőke Tiszába, az itteni emberlelekbe kapaszkodott láthatatlan, gyermekkorban szövődött idegsejtjeivel. Csak a *sömmi* után vágótt, amelyet errefelé sikerült

meglelnie. Az elveszített földekért a negyven évvel később kapott kárpótlásból feleségével, édesanyánkkal, Csete Ildikó textilművésszel ezért vásároltak éppen itt tanyát, ezért építették fel éppen Mártélyon a műteremházaikat. Aztán egy fél életen át *fel-feldobott kőként* tértek vissza ide, 1971-től nyaranta, később havonta, hetente – amint ezt ma mi is tesszük: fiai, unokái.

A Nemzet Művésze 2016. június 28-án távozott a túlsó világba. Keze nyomát viseli a faluban – kisebb-nagyobb mértékben – a főtér és házai, a temető, a hivatal, a faluház építménye, és néhány tanya is a határban. Fiai, unokái és tisztelői szemében ezért egyedülálló hely, egyfajta Csete György emlékhely Mártély.

A művészpár nevét tábla őrzi a Festők Dombján és megtisztelő, hogy a faluház – hírek szerint – Apánk nevét fogja viselni. Ám egyetlen befejezetlen épülete is éppen itt van, a Tiszai utcában. Bármi is lesz ennek az épületnek a funkciója, befejezni nem csak az építetőnek, a falunak, hanem – szerzői jogainak örökösöként – a családnak is érdeke és kötelessége.

... „Mártély. Mi itt a Tisza áttellenes oldalán élünk, nyaranta ez a falu a fővárosunk. Túloldalt Szer. Közöttünk az Anonymus emlegette Gyümölcsény erdő és a Körtvélyes tava. Számunkra ez a haza. S hogy miért én dolgozhattam sokak segítségével együtt az Ópusztaszeri Erdők Temploma és Múzeum épületegyüttesén a valaha volt magasparton, a Mamutfenyő házon és a Világmagyarság hajlékán? Tudom, hogy szent ügyekben nincsenek véletlenek. Hajlékokat hajlítottam az ifjesítő magyaroknak, s ott barátaimmal csak a győzelmeinkről beszélünk, számunkra nem létező fogalom a „vereségek népe”. Az 1700 éves mamutfenyő korongon az első szó: Attila, az utolsó: 1956. Ebben a házban mindenki elnémul.”... (Csete György)

Csete Örs, Csete Zsolt

Mártélyi hírek

Mártély Önkormányzatának
ingyenes információs kiadványa

Megjelenik havonta.

ISSN 2064-4817 (Nyomtatott), ISSN 2064-5511 (Online)

Kiadja: Mártély Község Önkormányzata.

Felelős kiadó: Dr. Putz Anita polgármester

Szerkeszti: Mártélyi Általános Művelődési Központ
Hírányanyagokat, közleményeket, civilszervezeti anyagokat
a martelyujzsag@gmail.com címre lehet küldeni.

Nyomdai munkálatok: Szoliter Nyomda –

Hódmezővásárhely, Ferenc u. 18-20.

A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget!

Minden jog fenntartva!